

Ruoveden kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016-

Nimi Ruoveden kunnan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016-

Kunta Ruovesi

Koulut Pekkalan ja Visuveden koulut
Ruoveden Yhtenäiskoulu

Hyväksymispäivämäärä

SISÄLTÖ

1.	Perusopetuksen arvoperusta.....	5
2.	Perusopetuksen oppimiskäsitys.....	6
3.	Paikallinen tuntijako.....	7
4.	Kieliohjelma.....	8
5.	Opetuksen mahdolliset painotukset.....	9
6.	Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö.....	10
7.	Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat.....	11
8.	Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma.....	12
9.	Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa.....	21
10.	Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen.....	22
11.	Perusopetus yleissivistyksen perustana.....	23
12.	Perusopetuksen tehtävä.....	24
13.	Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa.....	25
14.	Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri.....	26
15.	Oppimisympäristöt.....	27
16.	Työtavat.....	28
17.	Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet.....	29
18.	Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö.....	30
18.1.	Oppilaiden osallisuus.....	31
18.2.	Kodin ja koulun yhteistyö.....	32
18.3.	Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa.....	32
19.	Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö	33
20.	Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus.....	36
21.	Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu.....	37
22.	Yhdysluokkaopetus.....	38
23.	Joustava perusopetus.....	39

24.	Opetus erityisissä tilanteissa.....	40
25.	Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta.....	41
26.	Arviointikulttuurin paikalliset painotukset.....	42
27.	Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen.....	43
28.	Päätösarvioinnin toteuttaminen.....	45
29.	Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset.....	49
29.1.	Yleinen tuki.....	49
29.2.	Tehostettu tuki.....	49
29.3.	Eriytynyt tuki.....	50
29.4.	Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot.....	53
29.5.	Tulkitsemis- ja avustajapalvelut.....	56
30.	Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat.....	57
31.	Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset.....	59
32.	Kaksikielisen opetuksen järjestäminen.....	59
33.	Eriyiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus..	60

1. Perusopetuksen arvoperusta

Ruoveden kunnan koulutuksen arvoperustan keskeinen ajatus perustuu oppilaiden tasa-arvoon ja yksilöllisyyden kunnioittamiseen. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumisen kokemuksiin. Koulussa ymmärretään, että aikuisten ja lasten ja nuorten roolit kouluyhteisössä ovat erilaiset. Oppilaita kasvatetaan suvaitsevaisuuteen, ennakkoluulottomuuteen ja vastuun ottamiseen itsestä ja ympäristöstä. Oppilaan tervettä itsetuntoa vahvistetaan kaikessa kasvatuksessa. Hyvät tavat ja niiden vaaliminen ovat keskeinen tapa osoittaa keskinäistä kunnioitusta ja suvaitsevaisuutta. Koulun motto tässä on "Tunne oma tilasi, anna arvo toisellekin!"

2. Perusopetuksen oppimiskäsitys

Ruovedellä oppilaat nähdään aktiivisina toimijoina, joiden oppiminen tapahtuu yksilöllisesti sekä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Oppilaan osallisuutta ja kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi tuetaan monipuolisin ja vaihtelevin opetusjärjestelyin. Opittavana on uuden tiedon ja uusien taitojen lisäksi oppimis- ja työskentelytavat, jotka kaikki ovat elinikäisen oppimisen ja oppimaan oppimisen välineitä. Oppiminen nähdään kaikissa sen muodoissa aktiivisena ja päämääräsuuntautuneena prosessina, joka sisältää itsenäistä ja yhteistä ongelmanratkaisua. Se on tilannesidonnaista toimintaa, jonka kautta oppilaalle avautuu mahdollisuuksia ymmärtää kulttuuria ja kulttuurin sisältämiä merkityksiä sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan sen täysvaltaisena jäsenenä. Oppilaan monipuoliset TVT-taidot ja hyvä medialukutaito on merkittävä tekijä pyrittäessä kohti elinikäistä oppimista. Oppimista tuetaan varhaisella tuella ja puuttumisella. Opettajan tehtävä on tukea kaikessa oppilaan oppimisprosessia.

3. Paikallinen tuntijako

Ruoveden kunnan opetussuunnitelman tuntijako perustuu sivistyslautakunnan 30.3.2016(§112) tekemään päätökseen.

Oppilaiden tuntimäärät ovat seuraavat (suluissa asetuksen mukainen vähimmäistuntimäärä):

1.lk 20 (20)

2.lk 20 (20)

3.lk 22 (22)

4.lk 25 (24)

5.lk 25(25)

6.lk 25 (25)

7.lk 30 (29)

8.lk 31 (29)

9.lk 31 (29)

4. Kieliohjelma

Ruovedellä A1-kielenä on englanti ja sen opiskelu aloitetaan 1.8.2019 alkaen 1.luokalla. B1-kieli, ruotsi, aloitetaan 6.luokalla. Valinnaisina opintoina voi opiskella saksaa (B2) sekä italiaa tai ranskaa (1vvt).

5. Opetuksen mahdolliset painotukset

Ruoveden kunnassa ei toteuteta opetuksen painotusta.

6. Perusopetuksen yhtenäisyys ja siirtymävaiheisiin liittyvä yhteistyö

Ruovedellä perusopetusta kehitetään opetussuunnitelmallisesti ja pedagogisesti yhtenäisenä kokonaisuutena. Perusopetus jäsentyy valtioneuvoston asetuksen mukaisesti vuosiluokkien 1–2, 3–6 sekä 7–9 muodostamiin jaksoihin. Vuosiluokat muodostavat opetuksellisesti eheän ja kasvatuksellisesti johdonmukaisen jatkumon. Yhteistyö esiopetuksen kanssa vahvistaa työn pitkäjänteisyyttä. Ruoveden keskustan alueen esikoululaiset opiskelevat päiväkodilla ja Pekkalan ja Visuveden esikoululaiset opiskelevat 1-2 luokkien mukana. Valmistavaa opetusta annetaan mikäli tarvetta esiintyy.

7. Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Ruovedellä opetussuunnitelmaa täydentävät Varhaiskasvatussuunnitelma, Ilta- ja aamupäivätoiminnan toimintasuunnitelma, Esiopetuksen opetussuunnitelma, Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, Oppilashuoltosuunnitelma, Koulukiusaamisen ehkäisemisen mallit ja toimenpiteet, Turvallisuussuunnitelma, Perehdytys väkivaltatilanteen hoitamiseen - ohjelma, Vaaratilanteiden arviointi-ohjelma, Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma sekä Kirjastoyhteistyösuunnitelma ja Kulttuurikasvatussuunnitelma.

8. Oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma

Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet

Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena Ruoveden sivistustoimen kannalta, on turvata jokaiselle oppilaalle Ruoveden kunnassa tarvittava osaaminen ja sivistys, sekä edistää oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään tarpeidensa sekä kiinnostuksen kohteidensa mukaisesti. Lisäksi tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa oppimiseroja sekä kasvattaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja lasten ja nuorten hyvinvointia. Tavoitteena on, että jokainen nuori Ruovedellä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Osaamisvaatimusten kasvaessa työllistyminen edellyttää nykyisin vähintään toisen asteen tutkinnon suorittamista.

Oppilaan/opiskelijan prosessi on lainsäädännön pohjalta muuttunut 1.1. 2021 alkaen. Tämän johdosta järjestetään Ruoveden kunnan opetustoimessa ohjaus- ja valvontavastuu systemisesti ja kauttaaltaan proaktiivista ohjausta tukevasti. Oppilaanohjausta tehdään yhteistyössä koulun henkilökunnan, oppilaiden, huoltajien ja sidosryhmien kanssa. Ohjauksellinen osaaminen otetaan rakenteelliseen käyttöön, siten että ohjauksen työmuotoja ja toimintamalleja muutetaan yhteisöllisempään suuntaan ja pohditaan, mihin ohjaukselliset toiminnot ovat ratkaisuja. Oppilaanohjauksessa korostetaan sen systeemistä luonnetta; sitä ei nähdä yksin opinto-ohjaajan toimenkuvaan tai lisäresurssiin liittyvänä kysymyksenä. Ohjauksen järjestelyt otetaan pysyväksi jatkumoksi osana kunnan perustehtävää, jolloin Ruoveden kunnalla on mahdollisuus tehostaa yhteisten voimavarojen käyttöä uudistuksen toteuttamisessa kaikkien opiskelijoiden eduksi tavalla, johon yksikään ammattiryhmä tai toimija alueella ei yksin pysty. Oppilaanohjaukseen Ruovedellä osallistuvat kunnan yhtenäiskoulun henkilöstö yhteistyössä kunnan sivistustoimen, sen alaisen etsivän nuorisotyön, sekä kunnan sosiaali- ja terveystoimen sekä asuntotoimen kanssa.

Oppilaanohjauksen toimintatavat

On tärkeää, että oppilaan/opiskelijan toimintaympäristön muutokset tunnistetaan riittävän ajoissa, jotta oppilaan/opiskelijan resilienssiä ja työyhteisön tukea voidaan kehittää siten, että oppilas/opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan. Työrauhaa tulee kehittää merkittävästi. Keskeistä on myös, että uuden henkilöstön perehdytysnäkö-kulmaa aktiivisten toimijoiden alati vaihtuessa, huomioidaan riittävästi.

Oppilaan/ opiskelijan opintojen on edistytävä henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti, jota päivitetään tarvittaessa opintojen edetessä. Jos nuoren opinnoissa edistyminen todetaan puutteelliseksi:

-ilmoitetaan huoltajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

-selvitetään oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys. Selvitetään oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa oppivelvollisuus muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen (esim. työpajatoiminta oppimisympäristönä).

-tarvittaessa ohjataan oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palvelujen piiriin (sosiaali- ja terveystyöpalvelut, nuorisotoimen palvelut, kuntoutuspalvelut) yhdessä opiskelijahuollon kanssa. Tässä korostuu systemaattisen ohjauksen merkitys.

Ruoveden yhtenäiskoulun opinto-ohjaaja valvoo, että ruovesiläinen nuori hakeutuu jatko-opintoihin yhteishaussa ja ottaa vastaan paikan asetetun päivämäärän puitteissa. Mikäli nuori ei ole saanut opiskelupaikkaa tai vastaanottanut sitä, siirtyy vastuu oppilaan/opiskelijan oppivelvollisuuden täyttämiseen Ruoveden kunnalle.

Oppivelvollinen voidaan katsoa oman ilmoituksen perusteella eronneeksi vain silloin, jos hän on aloittanut uudet opinnot. Tästä pyydettävä rekisteritieto uudelta koulutuksen järjestäjältä. Oppivelvollisella on lisäksi oikeus keskeyttää oppivelvollisuuden suorittaminen määräajaksi.

1. Oppivelvollisuuden suorittamisen estäminen pitkäaikaisen sairauden tai vamman vuoksi.
2. Äitiys, isyys tai vanhempainvapaan ajaksi (käytännössä vanhempainrahakausi, ei hoitovapaa)
3. Vähintään kuukauden kestävän tilapäisen ulkomailla oleskelun ajaksi, jos oppivelvollinen osallistuu ulkomailla oppivelvollisuuden suorittamista vastaavaan koulutukseen ulkomailla tai hänen muutoin voidaan katsovan suorittavan oppivelvollisuutta ulkomailla oleskelun aikana.
4. Oppivelvollisuuden suorittamisen estävän elämäntilanteeseen liittyvän muun painavan syyn vuoksi.

Oppivelvollisuuden suorittaminen voidaan keskeyttää pysyvästi jos 1. kohdassa tarkoitettu este on luonteeltaan pysyvä. Oppivelvollisuuden keskeyttämistä koskeva päätös tehdään aina oppivelvollisen ja hänen huoltajansa/ laillisen edustajansa hakemuksesta. Keskeyttämisestä päättää koulutuksen järjestäjä tai Ruoveden kunta, jos oppivelvollinen ei ole minkään opetuksen/koulutuksen järjestäjän opiskelija.

Oppilaanohjauksen työn ja vastuunjako

Oppilaanohjauksen työn ja vastuunjakoa tarkasteltaessa, korostuu nuoren ohjaus subjektiivisena oikeutena versus kuntien ja koulutuksen järjestäjien laissa määritellyt vastuut. Nuorten oma osallisuus ohjauksen prosessissa, opintoihin kiinnittyminen ja motivaatio ovat keskeisiä tekijöitä. Ohjauksessa auttavat merkittävästi toiminnan selkeyttäminen ja vuorovaikutuksen lisääminen. Opintoihin kiinnittyminen/ opintojen keskeyttäminen ei ole opiskelijan näkökulmasta yksittäinen tapahtuma, vaan prosessi. Ruoveden yhtenäiskoulu tulee olla paikka, joka kutsuu.

Opintoihin kiinnittyminen on toiminnan sujumista, mielekästä tekemistä sekä sosiaalista kuulumista. Toimenpiteet kohdennetaan oppilaitoksen toiminnan selkiyttämiseen ja yhteisön vahvistamiseen; miten oppilaitoksen toiminta voi tukea oppilaan/ opiskelijan kykyä tarttua toimeen ja kuulua joukkoon.

Mikäli nuori ei etene opetussuunnitelman mukaisesti opinnoissaan huomioidaan: 1) tuen portaat (kuvattu alempana) 2) Huoltajan kuuleminen ja keskustelu, 3) tarvittaessa ohjaaminen muihin tarkoituksen mukaisiin palveluihin. 4) Nuori keskeyttää opintonsa määräajaksi. 5) Nuori saa tarvitsemansa tukitoimet jatkaakseen opintojaan.

- *Tuen portaat: Mikäli oppilaalla on oppimisvaikeuksia, käytetään ensin yleisen tuen keinoja ja olemassa olevaa verkostoa sekä oppimis- ja ohjausmateriaaleja, riippuen tilanteesta ja tapauksesta. Jos yleisen tuen keinot eivät riitä, ja oppilas tarvitsee monimuotoisia jatkuvia tukitoimia, tehdään pedagoginen arvio, yhteistyössä erityisopettajan, opettajan ja huoltajan kanssa. Päätetään jatkotoimenpiteistä, siirtymisestä tehostettuun tukeen tai että yleisen tuen keinot ovat edelleen riittäviä. Pedagoginen arvio tehdään aina tukimuodosta toiseen siirryttäessä.*
- *Tehostetun tuen piirissä olevalle oppilaalle erityisopettaja laatii vuosittain tehostetun tuen oppimissuunnitelman, johon kirjataan kaikki tarvittavat tukimuodot. Oppimissuunnitelma käydään läpi oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilaan koulunkäynnin tilannetta seurataan aktiivisesti ja hän saa säännöllisesti eri tukimuotoja. Mikäli oppilaan koulunkäynnin tai oppimiseen liittyvä tilanne vaikeutuu, laaditaan pedagoginen selvitys. Mikäli sen pohjalta todetaan tarve oppilaan siirtymisestä erityisen tuen piiriin, tekee sivistysjohtaja tästä päätöksen.*
- *Luokkien 7-9 laaja-alainen erityisopettaja tai opettaja laatii oppilaalle vuosittain henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS), joka laaditaan viipymättä erityisen tuen päätöksen jälkeen. HOJKS käydään läpi huoltajan kanssa ja sitä päivitetään tarvittaessa, mutta ainakin kerran vuodessa. Oppilaalle laaditaan uusi HOJKS jokaisen lukuvuoden alussa.*

Oppivelvollisuuslaissa säädetään kunnalle uusia tehtäviä ja velvoitteita eri rooleissa.

- oppivelvollisen asuinkuntana*
- oppilaan perusopetuksen järjestäjänä*
- opiskelijan oppivelvollisuuslain mukaisena perusopetuksen jälkeisen koulutuksen järjestäjänä.*

Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana ja päättyy kun oppivelvollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy. Opintojen aloittamisen oikea-aikainen kirjaaminen järjestelmiin on tärkeää. Opintojen aloittaminen alkaa, kun oppivelvollinen ensimmäisen kerran osallistuu suunnitelmien mukaisesti opetukseen, joka voi olla orientaatio- tai info-päivä sekä kun opintojen aloittaminen kirjataan koulutuksen järjestäjän Koski-tietovarantoon.

Käytännössä päävastuun ohjauksesta toiselle asteelle ja VALPAS-rekisterin seurannasta kantaa opinto-ohjaaja. Rekisterin hallinnollisesta valvonnasta vastaa sivistysjohtaja.

Sivistysjohtaja tekee hallinnolliset päätökset oppivelvollisuuden keskeyttämisestä ja uuden opiskelupaikan osoittamisesta. Prosessissa edetään ensisijaisesti opiskelijan toiveen mukaiseen opiskelupaikkaan. Mikäli se kuitenkin ei ole mahdollista, osoitetaan opiskelupaikka lähimmästä soveltuvasta oppilaitoksesta, joka voi sijaita toisen kunnan alueella. Asuinkunnalla, joka on eri kuin kotikunta, ei ole koulutuksen järjestämisvelvollisuutta.

Oppivelvollisen huoltajan tai muun laillisen edustajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Koulutuksen järjestäjällä puolestaan on velvollisuus ilmoittaa huoltajalle, jos oppivelvollisen opinnot eivät edisty riittävästi. Mikäli oppivelvollisen huoltaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, hänet voidaan tuomita sakkoon oppivelvollisen valvonnan

laiminlyönnistä. Oppivelvolliselle itselleen ei ole asetettu sanktioita oppivelvollisuuden laiminlyönnistä.

Työskentely monialaisissa verkostoissa

On tarkoituksenmukaista pohtia, missä osaamista pitää kehittää ohjauksen osalta Ruoveden kunnassa. Tärkeää on, että nuoren ympärille rakennetaan turvaverkko; monialainen ohjaustiimi, jossa on vahvat vastuut perusopetuksen järjestäjällä ja tukiverkoston edustajilla kunnassa.

Ruoveden kunnalla on useita toimijoita; perusopetus, etsivä nuorisotyö, sosiaali- ja terveystoimi, jossa voidaan tarjota monialaisia palveluja. Tästä muodostuu asuinkunnan ohjauskokoonpanon alueellinen konteksti. Tavoitteena ei ole yksittäisten viranhaltijoiden reviirien vartiointi, vaan oppilas/opiskelijalähtöisesti resurssien tavoitelähtöinen ajattelu. Olemassa olevia vaihtoehtoja yhdistelemällä päädytään toteutusmalliin, joka yksittäisen nuoren kannalta on tarkoituksenmukaisin.

Työskentely jakautuu seuraavasti:

Opinto-ohjaaja: Tilanteen kartoittaminen ja opintoihin ohjaaminen, päävastuu prosessista.

Nuorisotyöntekijä/etsivä nuorisotyöntekijä: ”rinnalla kulkija”, opintojen alkaessa opintoihin kiinnittymisen tuki.

Opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitaja: Opiskelukyvyn arviointi fyysisen ja psyykkisen terveyden osalta – ohjaa tarvittaviin palveluihin.

Sosiaalityöntekijä/-ohjaaja/kuraattori: Elämäntilanteen arviointi, sosiaalityön verkostot.

Psykiatrinen sairaanhoitaja: Psyykkisen tuen arviointi ja jatko-ohjaus nuorisopsykiatrian palveluihin.

Lisäksi esim. psykologi, erityisopettaja, opiskeluterveydenhuollon lääkäri, tulkkipalvelu.

Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

Huoltajalla on vastuu oppivelvollisen hakeutumisesta toiselle asteelle ja oppivelvollisuuden suorittamisesta. Tässä prosessissa edesauttaa koulutuksen järjestäjän taholta huoltajien osallistaminen ja sitouttaminen sekä tiivis tiedottaminen ja tukeva, myönteinen vuorovaikutus.

Ruoveden yhtenäiskoulu on ohjauksellisissa mielessä yhteistyössä oppilaan/opiskelijan huoltajien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyö tukee oppilaan/opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Sen tarkoituksena on edistää myös oppivelvollisen huoltajien ja kotien osallisuutta sekä kouluyhteistyön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Ruoveden yhtenäiskoulun käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan osallistumaan toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa ja niistä annetaan tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi

opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, opiskeluhuollosta sekä oppimisen ja opiskelun tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen yhteistyössä vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja huolenpidossa mahdollista tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu koulun toimintakulttuuriin, ja se jatkuu koko oppilaan/opiskelijan oppivelvollisuuden kattavan ajan. Koulutuksen järjestäjä selvittää määräajoin oppilaan/opiskelijan huoltajien näkemyksiä Ruoveden yhtenäiskoulun toiminnasta.

Työelämäyhteistyö

Työelämään tutustumisen tavoitteena on luoda Ruoveden perusopetuksen oppilaille käsitystä siitä, mitä ihmiset tekevät yhteiskunnassa. Omassa arjessaan, koulussa, oppilaat näkevät vain hyvin suppean määrän ammatteja. Työelämäyhteistyön perustana on tutustuminen Ruoveden seudun elinkeinoelämän rakenteeseen ja ammattipohjaan tulevia jatko-opintoja ja omaa uravalintaa ajatellen. Myös koulussa opittavien tietojen ja taitojen hyödyntäminen ja tarpeellisuus työelämässä nostaa opiskelumotivaatiota. Monivuotista yhteistyötä Ruoveden 4H-yhdistyksen ja Ruoveden Yrittäjät ry:n kanssa jatketaan ja syvennetään. Työtä tehdään, jotta jokainen nuori löytää omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa, saa onnistumisen kokemuksia ja mahdollisuuden kasvaa kestäväan elämäntapaan, aktiiviseen työhön ja yrittäjyyteen. Lisäksi vahvistetaan koulun perinnettä tutustua Yrityskylä-toimintaan sekä ala-että yläkoulussa ja sitä kautta lisätä oppilaiden/opiskelijoiden rohkeutta ja intoa toimia yritteliäänä yhteiskunnan jäsenenä.

Työelämään tutustumisen järjestelyt

Työelämäyhteistyö Ruoveden yhtenäiskoulussa vuosiluokilla 7-9 sisältää oppilaille järjestettyjä vierailuja eri työpaikoille tai/ja työpaikkojen edustajien vierailuja eri oppiaineiden tunneille.

Lisäksi jokaiselle yläkoulun vuosiluokalle pyritään järjestämään mahdollisuus omakohtaiseen työelämään tutustumiskokemuksen: 7. luokkalaiset tutustuvat jokainen päivän verran joko koulun toimintaan tai vanhempiensa työpaikkoihin, 8. luokkalaiset suorittavat kolmen päivän TET-jakson koulun ulkopuolella ja 9. suorittavat yhden kokonaisen TET-viikon.

7. luokalla oppilas oppii kantamaan vastuuta omasta työyhteisöstä ja tutustuu kouluhenkilökunnan tehtäviin tai vanhempiensa työtehtäviin, 8. luokalla on koulun ulkopuolinen kolmen päivän TET-jakso kevätlukukaudella. Oppilas voi suorittaa jakson huoltajan työpaikassa tai jos se ei jostain syystä ole mahdollista, itse valitsemassaan ja järjestämässään työpaikassa. 9. luokalla on koulun ulkopuolinen TET-viikko syys- tai kevätlukukaudella. Oppilas hakee pääsääntöisesti itse työpaikan ja pääsee tutustumaan Ruoveden talousalueen työpaikkoihin ja ammatteihin.

Koulun opettajat voivat vierailla mahdollisuuksien mukaan oppilaiden TET-paikoilla. Jokainen aineenopettaja voi esitellä omaan oppiaineeseensa liittyviä tehtäviä työelämässä ja esitellä alan yrityksiä ja työpaikkoja. Opinto-ohjauksen ja äidinkielen tunneilla voidaan kirjoittaa hakemuksia, harjoitella esittäytymistä ja itsestä kertomista sekä raportoida TET-jaksosta. Koulussa voidaan käsitellä oppilaiden TET-jaksoilta saamia kokemuksia esimerkiksi vertaamalla oppiaineissa käsiteltäviä sisältöjä työpaikoilla tarvittaviin tietoihin ja taitoihin. Yhteiskuntaopin tunneilla

voidaan käsitellä esimerkiksi elinkeinoelämän ja talouden lainalaisuuksia ja niiden heijastumista oppilaiden työelämäkokemuksiin.

Jatko-ohjaus perusopetuksen jälkeisiin opintoihin

Ruoveden kunnalla on myös rooli opiskelijan oppivelvollisuuslain mukaisena perusopetuksen jälkeisen koulutuksen järjestäjänä. Sillä on opiskelijan asuinkuntana ohjauksellinen tehtävä jatko-ohjauksessa, koska asuinkunnalla on viime kädessä velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista.

Koska oppivelvollisuuslaissa ei määritetä mikä taho kunnassa vastaa oppivelvollisuuslaissa määritetystä ohjaus- ja valvontavastuusta, on Ruoveden kunnassa päätetty, että ohjaus- ja valvontavastuu kunnassa on Ruoveden yhtenäiskoulussa, käytännössä operatiivisen päävastuun kantaa koulun opinto-ohjaaja, joka myös on valtakunnallisen Valpas-rekisterin pääkäyttäjä kunnassa. Hallinnollinen vastuu rekisteristä on kunnan sivistysjohtajalla. Valpas, oppivelvollisuuden seuranta ja valvontapalvelu, on tuotettu oppivelvollisuuden laajentumisen toteutumisen varmistamiseksi. Opetushallitus tarjoaa palvelua, jossa oppivelvollisuutta valvovat virkailijat voivat seurata oppijan tilannetta koko oppivelvollisuusiän ajan. Uusi palvelu rakennetaan virkailijan Opintopolun kokonaisuuden yhteyteen.

Ruoveden kunnan ohjausvastuulle tulevat kaikki oppivelvolliset:

1. Perusopetuksen jälkeen ilman opetuspaikkaa jääneet.
2. TUVA-koulutuksesta valmistuneet, jotka eivät saa toisen asteen opiskelupaikkaa.
3. Perusopetuksen jälkeisen koulutuksen keskeyttäneet.
4. Muut: esim. kotiopetuksen piirissä olevat oppivelvolliset ja Suomeen äskettäin muuttaneet oppivelvolliset, joilla ei ole opiskelupaikkaa.

Ruoveden kunnan ohjaus- ja valvontavastuu on kaksi kuukautta, mikäli nuori ei ole siirtynyt koulutuksen järjestäjän vastuulle. Vastuu alkaa, kun oppivelvollisen asuinkunnalle on tehty oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu ilmoitus vailla opiskelupaikkaa olevasta tai opintonsa keskeyttäneestä oppivelvollisesta. Ruoveden kunnan ohjaus- ja valvontavastuu oppivelvollisesta päättyy, kun oppivelvollinen on aloittanut koulutuksessa ja ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy koulutuksen järjestäjälle.

Tarvittaessa Ruoveden kunta osoittaa opiskelupaikan, mikä kuitenkin on viimesijainen vaihtoehto. Ensisijaisesti kuunnellaan oppilaan/opiskelijan toivetta. Opiskelupaikka osoitetaan lähimmästä soveltuvasta oppilaitoksesta. Ruoveden kunnalla ei ole soveltuvan koulutuksen järjestämisvelvollisuutta, joten alueellista yhteistyötä tarvitaan.

Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA) yhdistetään nykyiset perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen koulutukset: perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. Uuden koulutuskokonaisuuden tavoitteena sekä antaa valmiuksia tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutumiseen ja tutkinnon suorittamiseen, että selkeyttää opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia.

TUVA-koulutus astuu voimaan 1.8. 2022 ja se on tarkoitettu sekä oppivelvollisille että muille jatko-opintovalmiuksia tarvitseville henkilöille. Vaikeimmin vammaisille opiskelijoille tarkoitettu työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA) säilyy nykyisellään.

Ruoveden kunnan monialainen valvonta ja ohjaus:

- Kuntaan oppivelvollisina muuttaneet,
- maahan muuttaneet,
- vailla opiskelupaikkaa jääneet oppivelvolliset (Valpaksesta ilmoitetut),
- keskeyttäjät (Valpaksesta ilmoitetut),
- kotiopetuksesta perusasteen jälkeiseen koulutukseen siirtyvät/
ilman opiskelupaikkaa jäävät,
- epäselvät.

Ruoveden kunnan matalan kynnyksen ohjauspalvelu nuorille:

Opetustoimi:

- Oppivelvollisuuden valvonta rekistereiden ja tietojärjestelmien avulla,
- ilman opiskelupaikkaa olevien ensikontaktointi ja kartoitus,
- oppivelvollisen ohjaaminen jatko-opintoihin,
- päättös opiskelupaikan osoittamisesta,
- päättös oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä,
- keskeyttämisen kirjaaminen Valpakseen,
- ilman opiskelupaikkaa olevan keskeytyksellä olevan ohjaaminen opintojen, jatkumiseen hyvissä ajoin ennen keskeytyksen loppumista,
- lastensuojeluilmoituksen tekemisen edesauttaminen, mikäli oppivelvollista ei määräjassa tavoiteta,
- ilman opiskelupaikkaa olevan oppivelvollisen ja hänen huoltajansa, kontaktointi ja oppivelvollisen tilanteen arviointi,
- hakeutumisen ohjaus ja tarvittaessa ohjaus muihin palveluihin, (esim. kuntoutus- ja nuorisotoimen tai sosiaali- ja terveystoimen palvelut).

Nuorisotoimi:

- Etsivä nuorisotyö: oppivelvollisen ”tukikaveri” hakeutumisen aikana ja opintojen alkuvaiheessa - matalan kynnyksen kontaktointi vapaaehtoisuuteen perustuen.
- muut oppivelvolliselle tarjottavat palvelut ja tukimuodot?

Sosiaali- ja terveystoimi:

- Opiskelukyvyn arviointi, elämäntilanteen arviointi,
- sote-palveluiden tarpeen tunnistaminen ja palveluohjaus,
- lapsiperheiden palvelut,
- sosiaaliohjaus,

-lastensuojelu

Lain perustelujen mukaan asuinkunnaksi katsotaan se kunta, jonka alueella oppivelvollinen tosiasiallisten olosuhteiden perusteella asuu. Tavanomaisessa tilanteessa oppivelvollisen asuinkunta on sama kuin väestötietojärjestelmään merkitty kotikuntalain mukainen kotikunta. Väestötietojärjestelmään voidaan merkitä myös henkilön tilapäinen asuinpaikka, mutta asuinkuntaa ei erikseen rekisteröidä. Asuinkunnalla on perusteluissa arvioitu olevan käytännössä paremmat edellytykset oppivelvollisen tavoittamiseen ja hänen tilanteensa selvittämiseen kuin mahdollisesti kaukana opiskelupaikkakunnasta sijaitsevalla kotikunnalla.

(Lähde: <https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2021/oppivelvollisuuden-laajentaminen>)

Huomioitava myös, että perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa:

-Tietoja ei luovuteta automaattisesti. Tietojen luovuttaja arvioi tietojen välttämättömyyden koulutuksen järjestämisen kannalta. Ensisijaisesti tietojen luovuttamiseen pyydetään opiskelijan suostumus, mutta sitä ei ole pakko saada, mikäli tiedon jakaminen on välttämätöntä.

-Kunnalla on tietojensaantioikeus, ohjaus- ja valvontavastuu.

- Ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä ja Ruoveden kunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot toiselta koulutuksen järjestäjältä opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta tai kunnalta.

-Oppivelvollisuuden voi suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena.

-Sanktioita voi aiheutua oppivelvollisen huoltajalle, ei oppivelvolliselle, jos oppivelvollisuuden toteuttamista laiminlyödään.

-Oppivelvollisten asuinkunnalle sekä perusopetuksen järjestäjille säädetyt uudet tehtävät rahoitetaan kuntien peruspalveluiden valtionosuus-järjestelmän puitteissa. Budjettiin sisällytetään ennakkoon ja vahvistetaan toimialakohtainen käyttösuunnitelma, varaus tulee tehdä tehostettuun ohjaukseen 8. ja 9. -luokkalaisille ennakkoon ja kohdentaa tosiasiallisesti tähän tehtävään varainjaossa. Ohjaus on koulun yhteinen tehtävä.

Ruoveden perusopetuksen ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti kerran vuodessa ohjausta ja opetusta antavan henkilöstön toimesta ja tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden kanssa.

9. Yhteistyö kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa

Ruoveden kunnassa on laadittu erillinen Oppilashuoltosuunnitelma esiopetusta ja 1-9 luokkien perusopetusta varten (2014 svtk 10.12.2014). Tässä suunnitelmassa kuvataan itse oppilashuollon järjestäminen, monialainen oppilashuollon yhteistyö, yhteisöllinen oppilashuolto, yksilökohtainen oppilashuolto, palvelut, sekä suunnitelman toteutumisen seuranta. Opetussuunnitelman kohdassa 7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki kuvataan kuntakohtainen Ruoveden kunnan toimintamalli.

10. Opetussuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen

Ruovedellä opetuksen arvioinnin tavoitteena on antaa oppilaalle ja tämän huoltajille jatkuvaa tietoa oppilaan koulutyön edistymisestä ja tukea tätä kautta oppilaan terveen itsetunnon kasvua ja kehitystä. Arviointia toteutetaan jatkuvan seurannan, kokeiden ja oppilaan itsearvioinnin kautta. Arviointi jaetaan kahteen vaikuttavuuden pääkategoriaan: tulosten arviointiin (oppilaan arviointi) ja toiminnan arviointiin. Tulosten arvioinnilla pyritään antamaan säännöllistä tietoa oppilaiden edistymisestä, vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Toiminnan arvioinnilla pyritään saamaan käsitys koulutusrakenteiden laadusta sekä toisaalta hahmottamaan oppilaan kohtaaman toiminnan laatua ja kehittämistarpeita.

Tulosten arviointi: Oppilaat saavat lukuvuositodistuksen kevätlukukauden päätteeksi. Syyslukukauden päätteeksi opettaja käy oppilaan huoltajien kanssa arviointikeskustelun, jossa pohditaan yhdessä oppilaan osaamisen ja taitojen kehittymisestä. Oppilaat saavat ensimmäisen numerotodistuksen 4. luokan keväällä. Käyttäytymisnumeron määrittämiseen osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Oppilaan systemaattinen itsearviointi ja sen kehittäminen, on osa tätä arviointia.

Toiminnan arviointi: Toiminnan arviointiin osallistuvat opettajakunnan ohella myös oppilaat ja huoltajat. Opettajat käyvät esimiehensä kanssa kerran vuodessa kehityskeskustelut, joiden sisältö kirjataan ylös. Tavoitteena on hahmottaa kunkin opettajan työhön ja hänen työnsä kvalifikaatioihin liittyviä asioita ja tarpeita. Lukuvuoden päätteeksi työyhteisö arvioi yhdessä yksikön toimintaa resurssien riittävyyden, käytäntöjen vaikuttavuuden ja toimivuuden sekä oppilashuoltotyön näkökulmasta. Huoltajilta pyydetään palautetta samoista teemoista Wilman kautta tehtävällä kyselyllä.

Kuntatasolla toteutetaan 2-3 vuoden välein laaja koko kunnan koulutuksen vaikuttavuuden arviointi, joka kohdistetaan henkilökunnalle, huoltajille sekä oppilaille. 1-2 kyselyn teemaa päätetään yhteistyössä oppilaskunnan, vanhempainyhdistyksen ja henkilöstön kesken. Teemat ovat perusopetuksen opetussuunnitelman toteuttaminen, opetus ja opetusjärjestelyt, oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki, osallisuus ja vaikuttaminen, kodin ja koulun yhteistyö, fyysinen oppimisympäristö ja oppimisympäristön turvallisuus.

11. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet nousevat perustuslaista, perusopetuslaista ja -asetuksesta, valtioneuvoston asetuksista sekä opetussuunnitelman perusteista. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon myös velvoitteet, jotka tulevat muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista, joihin Suomi on sitoutunut. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta.

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Paikallinen opetustyö perustuu opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen arvoperustaan. Arvoperustan toteutumista seurataan vuosittain vanhemmille ja oppilaille suunnatuissa kyselyissä. Perusopetusta ohjaa opetussuunnitelman perusteiden mukainen oppimiskäsitys, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja ratkaisemaan ongelmia sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Oppimiskäsityksen toteutumista seurataan ja arvioidaan oppilailta tulleen palautteen avulla säännöllisesti lukuvuosittain.

Lukuvuosittain seurataan opetussuunnitelman toteutumista. Tarvittaessa tehdään muutoksia, jotka perustuvat yhteiseen näkemykseen ja joiden katsotaan edistävän ja kehittävän oppilaiden oppimaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä lapsen ja nuoren maailmassa. Mahdolliset koulukohtaiset täydennykset kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

12. Perusopetuksen tehtävä

Ruovedellä nähdään perusopetuksella olevan kaksi päätehtävää: opetus ja kasvatus. Näiden rinnalla korostetaan myös koulun yhteiskunnallista ja kulttuurista tehtävää. Perusopetus on tarkoitettu kaikille lapsille ja nuorille ja oppijan yksilöllisiin tarpeisiin vastataan joustavalla ja kohdallisella pedagogiikalla. Lapsen koulupolku alkaa Ruovedellä esikoulusta jatkuen perusopetuksen kautta toisen asteen koulutukseen ja korkea-asteen koulutuksen, mikäli niin halutaan.

Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle YK:n asettamien kehitystavoitteiden suuntaisesti.

13. Laaja-alainen osaaminen paikallisessa opetussuunnitelmassa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteke sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Ruovedellä laaja-alaista osaamista kehitetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisin teemoin (L1-L7):

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Monilukutaito (L4)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

14. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Ruovedellä nähdään koulun toimintakulttuuri ja sen jatkuva keittäminen kaikkein merkittävimpänä koko työyhteisön työhyvinvointiin liittyvänä tekijänä. Toimintakulttuurin kehittäminen perustuu jatkuvaan opettajien väliseen ammatilliseen dialogiin, mutta myös opettajien ja oppilaiden sekä opettajien ja vanhempien väliseen yhteistyöhön.

Työyhteisön ilmapiiri on avoin ja koulutyötä johdetaan jaetun johtajuuden periaatteella, jolloin kaikilla työyhteisön jäsenillä tulee olla yhtenäiset mahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet osallistua omaa työtä koskevaan päätöksentekoon sekä vastuunkantoon. Avoimuus ja päätöksenteon läpinäkyvyys korostuvat tässä johtamisstrategiassa.

Ruovedellä koulun toiminta on oppivan organisaation toimintaa; se arvioi jatkuvasti toimintaansa keräämällä säännöllisesti palautetta sidosryhmiltään ja muuttamalla joustavasti tarpeen mukaan käytäntöjään. Aikuisten esimerkki ohjaa kaikessa koulun kasvatustehtävää. Oppiva organisaatio osallistaa toimintansa suunnitteluun kaikki sen jäsenet.

Turvallisuus koulupäivän aikana sekä oppilaiden kesken on kaiken toiminnan lähtökohta.

15. Oppimisympäristöt

Ruovedellä lisätään luokkahuoneen ulkopuolista opetusta. Tällä pyritään monipuolistamaan perinteistä luokkahuoneopetusta ja -oppimista sekä hyödyntämään paikallisia maantieteellisiä mahdollisuuksia (esim. Pirkan Taival, Helvetinjärven luonnonpuisto, Siikaneva jne.) ja toisaalta liittämään ns. informaalit oppimisympäristöt (kirjasto, yritykset ja yhteisöt, seurakunta, Honkalan palvelutalo jne.) luonnikkaaksi yhteistyöverkostoksi, jolle monipuolinen kasvatus ja koulutus voidaan rakentaa.

Koulun fyysisiä tiloja hyödynnetään monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti ja niiden viihtyisyyttä parannetaan. Oppilaat osallistetaan monipuoliseen suunnittelutyöhön.

Perusopetuksen osalta pyritään luomaan kokonaisia koulupäiviä niin, että myös harrastustoimintaa liitetään koulukyytien väliin. Näin mahdollistetaan myös pitkämatkalaisten lasten ja nuorten monipuoliset harrastusmahdollisuudet.

16. Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa koko opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa oppilaalle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota myös sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Monipuoliset työtavat tuovat oppimiseen iloa ja onnistumisen kokemuksia sekä tukevat eri ikäkausille ominaista luovaa toimintaa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Motivaatiota vahvistavat myös työtavat, jotka tukevat itseohjautuvuutta ja ryhmään kuulumisen tunnetta. Draamatoiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi ja luoviksi ihmisiksi. Tällöin oppilaat pystyvät ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja toimimaan rakentavassa vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten ja ryhmien kanssa. Työtapojen valinnalla voidaan tukea myös yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa rooleissa, jakamaan tehtäviä keskenään ja olemaan vastuussa sekä henkilökohtaisista että yhteisistä tavoitteista.

Työtapojen valinnassa otetaan huomioon eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Oppiaineille ominaisten työtapojen käyttö edistää sekä jäsenyneiden tietorakenteiden muodostumista että taitojen omaksumista. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista.

Opetuksen eriyttäminen ohjaa työtapojen valintaa. Eriyttäminen perustuu oppilaantuntemukseen ja on kaiken opetuksen pedagoginen lähtökohta. Se koskee opiskelun laajuutta ja syvyyttä, työskentelyn rytmiä ja etenemistä sekä oppilaiden erilaisia tapoja oppia. Eriyttäminen perustuu oppilaan tarpeille ja mahdollisuuksille suunnitella itse opiskeluaan, valita erilaisia työtapoja ja edetä yksilöllisesti. Työtapojen valinnassa otetaan huomioon myös oppilaiden väliset yksilölliset ja kehitykselliset erot. Eriyttämällä tuetaan oppilaan itsetuntoa ja motivaatiota sekä turvataan oppimisen rauhaa. Eriyttämällä myös ehkäistään tuen tarpeen syntymistä.

17. Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Ruovedellä opetuksen eheyttämistä pidetään tärkeänä osana perusopetuksen yhtenäisyyttä tukevaa toimintakulttuuria. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot ohjaavat oppilaita soveltamaan tietojaan ja tuottavat kokemuksia osallistumisesta tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Oppilaat voivat näin hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla he saavat aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Eheyttämisen kautta koulupäivien sisään luodaan pysyviä käytäntöjä, joihin luokka-asteet osallistuvat eri tavoin:

- kestävän kehityksen toimintaperiaatteet kaikkeen koulutyöhön
- oppilaiden systemaattinen osallistaminen heitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- yhteisöllisyyden ja hyvien tapojen merkityksen korostaminen työhyvinvoinnin edistäjänä niin oppilaiden kuin aikuistenkin arjessa
- koulupäivän kokonaisvaltaisen turvallisuuden lisääminen
- yrittäjyyskasvatus opetuksen monipuolistajana

Eheyttämistä toteutetaan Ruovedellä myös kaikille yhteisillä teemapäivillä tai teemaviikoilla. Opettajien ja oppiaineiden välistä yhteistyötä lisätään sekä alakoulun sisällä, yläkoulun sisällä, että ala- ja yläkoulun välillä. Myös lukio otetaan mukaan monialaisiin teemakokonaisuuksiin. Lukujärjestys pyritään laatimaan niin, että se mahdollistaa opettajien tiiviimmän yhteistyön ja pedagogisen suunnittelun.

Monialaisina oppimiskokonaisuuksien teemoina, jotka toistuvat kolmen vuoden sykleissä voisivat olla:

mediakasvatus: tutustuminen lehden toimittamiseen, lehtijutun kirjoittaminen, haastattelut, toimittajan työ, mainonta, oman lehden toimittaminen ja markkinointi

ympäröivä luonto: hyödynnetään ruovesiläisen luonnon mahdollisuuksia: puisto, metsä, Siikaneva, Helvetinjärvi

hyvinvointi: terveelliset elintavat, harrastustoiminta, ystävyys ja yhteistyö, kiusaamisen vastustaminen, laihdutus ja terveellinen ravinto, terve itsetunto

Opettajat rakentavat yhteistyössä eri ikäisille oppijoille oppimiskokonaisuuksia, joissa ilmiötä käsitellään monipuolisesti yli oppiainerajojen.

18. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluvat koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ennaltaehkäisy sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan.

Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja oppilashuollolliseen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti oppilashuollon henkilöstön kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Hyvän ja turvallisen koulupäivän tavoitteena on tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja oppimista. Jokainen koulun aikuinen osallistuu oppilaiden hyvinvoinnin edistämiseen. Koulujen yhteiset järjestysäännöt ohjaavat ja tukevat koulun arkea. Yhteisöllisyys luo turvallisuutta ja helpottaa oppilaiden yksilöllistä huomioimista ja varhaista puuttumista mahdollisiin ongelmatilanteisiin yhdessä huoltajien kanssa.

Kiinteä yhteistyö kotien, koulujen, esiopetuksen ja muiden toimijoiden kanssa tukee hyvän ja turvallisen koulun toimintaa. Oppilashuollon palveluntarjoajat yhdessä koulun henkilökunnan kanssa huolehtivat ja edistävät oppilaiden hyvinvointia. Oppilashuoltotyön ohjausryhmä ja yksikkökohtaiset yhteisölliset oppilashuoltoryhmät suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat yhteisöllisen oppilashuollon ja koulu yhteisön hyvinvoinnin toteutumista sekä koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.

Erilaisia uhka- ja vaaratilanteita varten jokaiseen yksikköön on laadittu vuosittain päivitettävät pelastus- ja kriisisuunnitelmat. Poistumis- ja/tai suojautumisharjoituksia järjestetään vähintään kerran lukuvuodessa.

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma tukee oppilaan hyvinvointia ja turvallisen koulupäivän toteutumista. Suunnitelman avulla pyritään tunnistamaan syrjinnän muotoja ja löytämään keinoja puuttua niihin. Lähtökohtana on oppilaiden kokemusten ja näkemysten kuuleminen. Konkreettiset toimenpiteet ja kehittämiskohteet tasa-arvon edistämiseksi valitaan näiden havaintojen perusteella. Toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan säännöllisin väliajoin.

Ruoveden kunnan peruskouluilla on oppilaista muodostuvat koulukohtaiset oppilaskunnat ja niitä edustavat hallitukset. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista yhteistyössä koulun johdon, opettajien ja muun henkilökunnan tuella.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä sekä huolehtia siitä, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Avoin ja tasavertainen kasvatuskumppanuus tukee oppilaan hyvinvointia ja edistää oppimista.

Ruoveden esi- ja perusopetuksessa käytetään oppilaiden, huoltajien ja koulun väliseen yhteydenpitoon Wilma-järjestelmää. Kodin ja koulun yhteistyötä järjestetään yhteisö-, luokka- ja yksilötasolla. Yhteistyömuotoja täsmennetään yksikkökohtaisissa toimintasuunnitelmissa ja niistä tiedotetaan erilaisissa tiedotteissa. Toimintaa arvioidaan hyödyntäen perusopetuksen laatukriteeristöä.

18.1. Oppilaiden osallisuus

Oppilaat osallistuvat oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. He saavat kokemuksia kuulluiksi ja arvostetuiksi tulemisesta yhteisön jäseninä. Yhteisö kannustaa demokraattiseen vuoropuheluun ja osallistumiseen sekä luo niille toimintatapoja ja rakenteita. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestävän kehityksen toiminnat täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko koulu yhteisössä. Yhteistyö eri hallinnonalojen,

seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa syventää käsityksiä yhteiskunnasta ja kansalaisyhteiskunnassa toimimisesta. Yhteydet eri maissa toimivien koulujen kanssa lisäävät globalisoituneessa maailmassa toimimisen taitoja.

18.2. Kodin ja koulun yhteistyö

Ruovedellä opetus on avointa, ja huoltajat voivat halutessaan tulla seuraamaan opetusta. Opettajat tapaavat säännöllisesti huoltajia ja syyslukukauden päätteeksi opettaja käy huoltajien kanssa arviointikeskustelun lapsen/nuoren opinnoissa etenemisestä.

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Perusopetuslain mukaan oppivelvollisuuden voi suorittaa joko siten, että oppilas osallistuu opetukseen tai saa muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämistä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Yhteistyön onnistumiseksi tarvitaan koulun henkilöstön aloitteellisuutta ja henkilökohtaista vuorovaikutusta huoltajien kanssa sekä muutoin monipuolista viestintää. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla.

Voidakseen huolehtia kasvatustehtävästään huoltajan tulee saada tietoa lapsensa oppimisen ja kasvun edistymisestä sekä mahdollisista poissaoloista. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista, kuten opetussuunnitelmasta, oppimisen tavoitteista, oppimisympäristöistä ja työtavoista, oppimisen tuesta ja oppilashuollosta, arvioinnista ja todistuksista sekä opiskeluun liittyvistä valinnoista ja lukuvuoden erilaisista tapahtumista. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelvaiheissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Henkilökohtaisten ja ryhmätapaamisten lisäksi yhteistyössä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

18.3. Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Ruovedellä on laadittu erillinen Esiopetussuunnitelma sekä alltapäivätoiminnan suunnitelma. Näissä kuvataan yhteistyö koulun kanssa. Yhteistyötä tehdään myös paikallisten toimijoiden ja yhdistysten kanssa. Painopisteenä tulevaisuudessa tulee olemaan yrittäjyyskasvatuksen ja yrittäjyysopintojen sitominen paikallisten yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön.

19. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotilaisuuksissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen.

Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa

huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäamisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustieteellisten ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Ruoveden kunnan peruskouluilla on käytössään kasvatustieteellisten ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva erillinen suunnitelma, joka on oppilashuoltosuunnitelman liitteenä. Sen tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnitelma tukee myös koulun

järjestyssääntöjen toteutumista. Kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten toimien yhteydessä tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa ja eri vaiheet kirjataan Wilma-järjestelmään. Kasvatuskeskusteluissa ja kurinpidollisissa toimissa on huomioitava tiedottaminen.

Tavoitteet oppilaan kannalta:

- oppilaan vastuu itsestä ja muista kasvaa
- oppilas huomioi käyttäytymisellään muut oppilaat
- oppilas ymmärtää ja kunnioittaa koulun sääntöjä
- oppilas ymmärtää tekojensa seuraamukset
- oppilas etsii oikeaa toimintamallia eri tilanteisiin

Oppilaalle tulee välittyä tunne, että hänestä huolehditaan, häntä kuunnellaan ja hänet otetaan vakavasti. Kasvatuskeskusteluissa ja kurinpidollisissa keinoissa ja niiden toteuttamisessa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Ojentamisen ja kurinpidon tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksytyihin ja objektiivisiin syihin. Asian käsittely on puolueetonta ja objektiivisesti perusteltua.
- Samanlaisista teoista tulee määrätä samanlaisia ojentamiskeinoja ja kurinpitorangeistuksia.
- Kasvatuskeskustelut ja kurinpitokeinot ovat ankaruudeltaan oikeassa suhteessa rangaistavaan tekoon tai laiminlyönnin moitittavuuteen. Rikkomuksesta ei saa käyttää ankarampaa rangaistusta kuin on tarpeen.
- Yksilö voi luottaa toiminnan oikeellisuuteen, virheettömyyteen sekä pysyvyyteen kasvatuskeskusteluissa ja kurinpitokeinoissa.

Jos oppilaan oikeus opetukseen on evätty, tekee luokanopettaja/luokanvalvoja/erityisopettaja/erityisluokanopettaja yhteistoiminnassa huoltajan ja oppilaan kanssa suunnitelman oppilaan palaamiseksi opetukseen.

20. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyttä.

21. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely. Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, vain tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana.

Ruoveden kunnassa voidaan, mikäli katsotaan tarpeelliseksi, eriyttää oppilaan eteneminen opinoissaan oman opintosuunnitelman mukaiseksi. Opintokokonaisuudet suunnitellaan tässä tapauksessa eri oppiaineille määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Näiden opintokokonaisuuksien suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiselle ao. oppiaineessa ja opinnoissa kokonaisuutena. Oman opinto-ohjelman mukaan etenemistä koskeva ratkaisu tehdään hallintopäätöksenä yksittäiselle oppilaalle perusopetuslain 18 §:n nojalla.

22. Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa kokonaan oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokurssittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Erityisesti on huolehdittava oppilaiden opiskelutaitojen kehittymisestä. Mikäli yhdysluokan eri vuosiluokilla on joissakin oppiaineissa erilaiset viikkotuntimäärät, oppiaineiden vuosiviikkotunnit voidaan myös jakaa osiin ja siten tasata oppiaineiden opetustunnit. Oppiaineiden opetustunteja tasattaessa tulee aina turvata oppilaan oikeus opetussuunnitelmassa määriteltyyn kokonaistuntimäärään. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi. Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

Ruovedellä yhdysluokkia on tarpeen mukaan kaikissa kouluissa vähenevän oppilasmäärän johdosta. Opiskelu näissä luokissa tapahtuu pääosin vuorokurssiperiaatteella.

23. Joustava perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunta voi järjestää päättämässään laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Tässä käytetään joustavan perusopetuksen toiminnasta nimitystä joustava perusopetus. Opetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.

Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä. Opetuksessa korostuu moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö. Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat. Joustavaa perusopetusta suunnittelemaan ja organisoimaan voidaan muodostaa ohjausryhmä.

Ruovedellä voidaan järjestää, mikäli katsotaan yläkoulun oppijan kannalta eduksi, järjestää myös joustavaa perusopetusta. Opetus on tällöin toteutettava perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

24. Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttää erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena, koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa annettavana opetuksena.

25. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Ruovedellä perusopetuksen yhteydessä oppilaille järjestetään kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehitymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän.

Ruovedellä kehitetään koulujen, urheiluseurojen, kolmannen sektorin sekä huoltajien yhteistoimintana ns. eheytettyä koulupäivää, jossa koulukyytien sisään pyritään tuomaan oppituntien lisäksi myös monipuolista harrastustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on aktivoida myös niitä oppilaita, joiden pitkät koulumatkat estävät iltaisin tapahtuvaa harrastustoimintaa. Myös syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria pyritään näin aktivoimaan. Koulukohtaisesta järjestämisestä päätetään kunkin koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

26. Arviointikulttuurin paikalliset painotukset

Ruovedellä arviointikulttuurin lähtökohtana on kouluyhteisön yhteinen näkemys arvioinnin käsitteistä, sen rakenteista ja eri tehtävistä, eri toimijoiden (oppilaat, opettajat, huoltajat) rooleista arvioinnissa ja arvioinnin monipuolisuudesta sekä arviointikäytännöistä.

Laadukas arviointityö perustuu:

- *opettajan ammattitaitoon ja sen tukemiseen*
- *eri arviointimenetelmien hallintaan ja käyttöön*
- *oppilaan iän ja kehitystason huomioimiseen*
- *tavoitteista johdettuun arviointiin*

Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Luotettava arviointi edellyttää näiden osa-alueiden monipuolista havainnointia ja dokumentointia. Oppilaita ja heidän suorituksiaan ei verrata toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaiden persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opettajat huolehtivat, että tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa. Tavoitteiden pohtiminen ja oman oppimisen edistymisen tarkastelu suhteessa tavoitteisiin on tärkeä osa myös oppilaan itsearviointitaitojen kehittämistä.

Todistusten antamiseen liittyvässä oppilaan osaamisen arvioinnissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä, tavoitteista johdettuja arviointikriteereitä. Arviointikriteerit on laadittu 6. ja 7. luokan nivelvaiheeseen sekä päättöarviointiin tukemaan opettajien työtä ja yhtenäistämään arviointia. Kriteerit eivät ole oppilaille asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät hyvää osaamista kuvaavaan sanalliseen arvioon tai arvosanaan 8 vaadittavan tason. Arviointikriteerit arvosanoille 5,7 ja 9 valmistuvat opetushallituksessa kevään 2020 aikana ja tulevat voimaan 1.8.2021.

Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin edellä mainittuja arviointikriteerejä käyttäen. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä edellä mainittuja arviointikriteerejä.

27. Opintojen aikaisen arvioinnin toteuttaminen

Opintojen aikaisella arvioinnilla tarkoitetaan ennen päättöarviointia toteutettavaa arvioinnin ja palautteen antamisen kokonaisuutta. Opintojen aikainen arviointi on kaikilla vuosiluokilla pääosin oppimisen ohjaamista palautteen avulla. Sen keskeisenä tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja tukea oppimista sekä edistää itse- ja vertaisarvioinnin taitoja. Siihen sisältyy myös oppilaiden edistymisen ja osaamisen tason kuvaamista keskusteluihin, arviointitiedottein ja todistuksin tiettyinä ajankohtina. Oppilaille ja huoltajalle tulee antaa tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä riittävän usein.

Ruoveden paikalliset opetussuunnitelmaratkaisut

Oppilas osallistuu arviointiin oppimisprosessinsa alusta alkaen. Hänelle tarjotaan mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja sen kehittymistä eri tavoin. Myös tavoitteita voidaan asettaa yhdessä oppilaan kanssa. Arviointiperusteet tiedotetaan sekä oppilaille että heidän huoltajilleen. Arviointikulttuuria pyritään yhtenäistämään sekä koulujen välillä että koulujen sisällä.

Opintojen aikainen arviointi edistää ja tukee oppimista ja kasvua. Se on luonteeltaan kannustavaa, rohkaisevaa ja realistista. Tavoitteet ja niiden saavuttamisen arviointi kuuluvat päivittäiseen oppimiseen. Arviointikäytänteinä ovat esim. opettajan antama palaute, vertaisarviointi, itsearviointi ja arviointikeskustelut. Vertaisarvioinnissa oppilaat antavat toisilleen palautetta työskentelystä esim. ryhmätöiden, projektien ja esitelmien jälkeen suullisesti tai kirjallisen lomakkeen avulla. Itsearviointi kohdistuu omaan työskentelyyn, käyttäytymiseen ja oppimistaitojen kehittymiseen. Itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tukena käytetään esim. tarkoitukseen laadittuja lomakkeita.

Arviointikeskustelussa oppilaan ja huoltajan tulee saada monipuoliseen tietoon perustuva käsitys oppilaan oppimisen edistymisestä.

- Arviointikeskustelussa käydään läpi oppilaan itsearviointia, eri oppiaineissa edistymistä, asetetaan yksilökohtaisia tavoitteita ja annetaan palautetta. Keskustelut pidetään kerran lukuvuodessa. Keskusteluissa pyritään nostamaan esille oppilaan vahvuudet ja kehittämisen kohteet.*
- Luokilla 1 - 7 keskusteluun osallistuvat oppilas, huoltaja ja luokanopettaja/luokanvalvoja sekä tarvittaessa muut oppilaan oppimisen ja kasvun asiantuntijat.*
- 8. ja 9. luokilla keskustelu voidaan käydä myös pelkästään oppilaan ja luokanvalvojan välisenä. Huoltajalle varataan kuitenkin aina mahdollisuus osallistua arviointikeskusteluun. Huoltajat saavat tiedon keskustelussa sovituista asioista ja mahdollisuuden palautteen antamiseen.*
- Syyslukukauden lopulla ei anneta lukukausitodistusta luokilla 1-6 vaan opettaja käy huoltajien kanssa tällöin arviointikeskustelun, jossa pohditaan yhdessä lapsen oppimista. Lukuvuositodistus annetaan lukuvuoden päätteeksi.*

- Luokilla 7-9 annetaan välitodistus lukuvuoden puolivälissä. Todistuksessa käytetään numeroarvosanoja tai sanallista arviointia. Koko kunnassa käytetään yhtäläistä todistusta.

Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi

- Vuosiluokilla 1-3 oppilaat saavat lukuvuoden päätteeksi sanallisen lukuvuositolodistuksen.

Luokilla 1-3 oppimisen arvioinnin pääpaino on oppimisen edistymisen arvioinnissa. Tavoitteena on tuoda esille oppilaan vahvuuksia oppijana ja vahvistaa itsetuntoa ja oppimismotivaatiota. Usein on tarpeen arvioida ja suunnitella yhdessä myös oppilaan tarvitsemaa ohjausta ja tukea. On tärkeää, että oppilaan omat arviot ja toiveet sekä huoltajan näkemykset tulevat kuulluiksi. Oppilaille voidaan antaa lukuvuositolodistuksen lisäksi myös muuta ohjaavaa palautetta.

- Vuosiluokalla 4 - 6 oppilaat saavat lukuvuoden päätteeksi numeerisen lukuvuositolodistuksen.

Kuudennen vuosiluokan lopulla oppimisen arvioinnin pääpaino on erityisesti työskentelytaitojen ja oppimisen taitojen kehittämisessä, jonka tavoitteena on tuoda esille tietoa oppilaan edistymisestä oppiaineissa ja laaja-alaisessa osaamisessa. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota opiskelumotivaation tukemiseen, koulunkäyntitaitoihin, oppiaineissa edistymiseen ja oppilaan hyvinvointiin liittyviin asioihin. Tarpeen voi olla myös arvioida ja suunnitella yhdessä oppilaan tarvitsemaa ohjausta ja tukea.

- Vuosiluokilla 7 ja 8 ja 9 oppilaat saavat lukuvuoden päätteeksi lukuvuositolodistuksen, jossa arviointi toteutetaan numeerisesti.
- Nivelvaiheita lähestyttäessä korostuu opettajan, oppilaan ja huoltajan välinen vuorovaikutus.

Lukuvuositolodistus

Lukuvuositolodistukseen merkitään:

- todistuksen nimi
- opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- todistuksen antamispäivä
- opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus
  - oppilaan opinto-ohjelma ja sanalliset arviot tai numeroarvosanat siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet arvio oppilaan käyttäytymisestä tarvittaessa erillisenä todistuksena 9.luokan päättöarvioinnissa.
  - oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet) merkitään oppilaan opiskelema oppimäärä tai oppimäärät
- luokalta siirtyminen tai mahdollinen luokalle kertaaminen
- merkintä, että todistus on Opetushallituksen 20.2.2020 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokan kertaamisen periaatteet ja käytännöt

- *Ruovedellä toimitaan opinnoissa etenemisen, luokalta siirtymisen ja luokalle kertaamisen periaatteissa ja käytännöissä perusopetuksen opetussuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Mahdollista kertaamista tulee valmistella riittävän ajoissa yhdessä huoltajien ja oppilaan kanssa. Ennen luokan kertaamista oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa erillisessä kokeessa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Lukukausien aikana on mahdollisuus korottaa hylättyä arvosanaa. Jos oppilas saa jostakin oppiaineesta lukuvuositodistukseen arvosanaksi hylätyn (4), hän osallistuu kesällä ehtolaiskuulusteluun. Ehtolaiskuulustelu pidetään määrättyinä päivinä kesäkuussa.*

Valinnaisaineiden arviointi

- *Vuosiluokilla 1 - 9 valinnaisaineiden arvioinnissa käytetään numeroarviointia tai sanallista arviointia. Sanallista arviointia käytetään oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisaineista. Sanallista arviointia käytetään myös siinä tapauksessa, jos valinnaisaineen vaihtumisesta johtuen opiskeltavan aineen osuus on alle kaksi vuosiviikkotuntia. Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisaineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä "hyväksyty".*

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillistä päättöarvosanaa. Päättöarviointi kussakin taide- ja taitoaineessa tehdään siinä vaiheessa, kun oppiaineen koko oppimäärä on opiskeltu. Taide- ja taitoaineiden päättöarvosanoja muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin määriteltyjä valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteereitä.

Käyttäytymisen arviointi

- *Käyttäytymisen arvioinnissa noudatetaan yhteisesti sovittuja arviointikriteerejä.*
- *Käyttäytymisen tavoitteena on, että oppilas toimii vastuuntuntoisesti ja rehellisesti, ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä noudattaa sääntöjä*
- *Vuosiluokilla 1 - 3 käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti*
- *Vuosiluokilla 4 - 9 käyttäytyminen arvioidaan numeerisesti*

28. Päättöarvioinnin toteuttaminen

Päättöarviointi ajoittuu oppiaineesta ja paikallisesta opetussuunnitelmaratkaisusta riippuen vuosiluokille 7, 8 tai 9. Päättöarviointiin johtavien arviointikäytäntöjen tulee olla oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisia.

Päätöarviointi suoritetaan Ruovedellä valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Päätöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut oppiaineen oppimäärän tavoitteet. Arvioinnin tuloksena annettava numeroarvosana tai sanallinen arvio kuvaa oppilaan suoriutumisen tasoa suhteessa kunkin oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päätöarvioinnin kriteereihin.

Päätöarvioinnin lähestyessä opettajien tehtävänä on lukuvuoden vielä ollessa käynnissä antaa oppilaille paitsi tietoa suoriutumisen nykytilasta ja -tasosta myös oppimista eteenpäin ohjaavaa arviointipalautetta. Samoin tulee huolehtia siitä, että oppilaat ja huoltajat ovat tietoisia tavoitteista, arviointiperusteista ja päätöarvioinnin kriteereistä. Palautteen ja ohjauksen tulee olla riittävän yksityiskohtaista ja yksilöllistä. Mikäli ennakoidaan, että 9. luokan oppilas ei tukitoimista huolimatta suoriudu opinnoistaan ja on vaarassa jäädä luokalle, voidaan oman opinto-ohjelman mukaiseen etenemiseen siirtymisellä ehkäistä oppilaan kaikkien suoritusten raukeaminen.

Päätöarvioinnin arvosanan määräytyminen

Perusopetuksen päätöarvosanojen tulee olla annettu yhdenvertaisin perustein. Päätöarvosanan muodostamista varten on näissä opetussuunnitelman perusteissa määritelty kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin sekä vapaaehtoisen kielen A-oppimäärään valtakunnalliset päätöarvioinnin kriteerit sekä päätöarvosanan muodostamisen periaatteet.

Perusopetuksessa oppilaan päätöarvosanaa ei muodosteta suoraan oppilaan aiempien kurssi-, jakso- tai lukuvuovuositodistusten arvosanoista lasketun keskiarvon perusteella. Koska osaamisen kehittyminen on aina kumuloituvaa, päätöarvosanan muodostamisen tulee perustua oppilaan opintojen päättyessä osoittamaan osaamisen tasoon suhteessa oppimäärän tavoitteisiin ja päätöarvioinnin kriteereihin. Päätöarvioinnin kriteereissä kuvataan, mitä osaamista oppilaalta edellytetään arvosanan 5, 7, 8 tai 9 saamiseksi.

Perusopetuksen päätöarvioinnissa numeroin arvioitavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämänskatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa oppilas on voinut opiskella kahta tähän oppiaineeseen näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä oppimäärää. Tällöin arvioidaan molemmat oppilaan suorittamat äidinkieli ja kirjallisuus-oppiaineen oppimäärät.

Mikäli oppilas on perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä vapautettu kokonaan jonkin perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen opiskelusta, ei tätä oppiainetta arvioida.

Taide- ja taitoaineiden oppimäärät muodostuvat oppiaineen vähimmäistuntimäärästä ja mahdollisista taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit arvioidaan osana yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimääriä, eikä niistä anneta erillistä päätöarvosanaa. Päätöarviointi kussakin taide- ja taitoaineessa tehdään siinä vaiheessa, kun oppiaineen koko oppimäärä on opiskeltu. Taide- ja taitoaineiden päätöarvosanoja muodostettaessa käytetään näihin oppiaineisiin määriteltyjä valtakunnallisia päätöarvioinnin kriteereitä.

Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta tai sen oppimäärästä toiseen.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäväksi oppinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja arvioinnissa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä. Jos erityisen tuen päätöksessä päätetään, että oppilas opiskelee yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suoriutumista näissä oppiaineissa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) hänelle määriteltyihin, yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin perustuen. Silloin arviointia ei tehdä suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin päättöarvioinnin kriteereihin.

Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijasta sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan päättöarviointi perustuu perusopetuksen yleisiin oppimääriin tai yksilöllistettyihin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan erityistä tukea koskevassa päätöksessä on päätetty. Jos pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas opiskelee opintokokonaisuuksia, annetaan arviointi todistuksessa kuitenkin oppiaineittain.

Erityinen tutkinto

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa perusopetuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetussa erityisessä tutkinnossa. Erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen eri oppiaineiden yleisen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja.

Jos oppilas tai muu henkilö suorittaa perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaan todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Vain osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, suorittaneelle annetaan todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä.

Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistuksiin merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, oppimäärä sekä arvosana.

Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki perusopetuksen oppimäärään kuuluvat yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Ruovedellä erityisen tutkinnon suorittamisen laajuudesta ja ajankohdasta sovitaan aina tapauskohtaisesti opetussuunnitelman määräyksiä noudattaen.

29. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset linjaukset

29.1. Yleinen tuki

Yleinen tuki Ruovedellä

Yleinen tuki on kaikille oppilaille kuuluvaa tukea. Siihen kuuluvat muun muassa tukiopetus, opetuksen eriyttäminen, oppilaanohjaus ja oppilashuollollinen tuki. Opettaja huomioi oppilaan yksilöllisiä taipumuksia oppimistyylin ja -tekniikan suhteen ja tarvittaessa eriyttää oppisisältöjä, pidentää tehtäviin käytettävää aikaa ja vaihtelee opetusmenetelmiä sekä materiaaleja. Yleistä tukea on myös tukiopetuksen antaminen ja mahdollinen koulunkäynninohjaajan tuki oppimisessa ja koulunkäynnissä. Lisäksi oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta ja hänelle voidaan laatia oppimissuunnitelma.

Opetuksen eriyttäminen on kaikkeen opetukseen kuuluva ensisijainen keino ottaa huomioon oppilaiden erilaisuus. Opetusta eriyttämällä oppilaille voidaan tuottaa sopivia haasteita ja onnistumisen kokemuksia sekä tarjota mahdollisuuksia kehittyä ja oppia omien vahvuuksien mukaisesti. Oppilaita voidaan ryhmitellä joustavasti esimerkiksi samanaikaisopetuksessa. Eriyttäminen edellyttää opettajalta kasvun ja oppimisen prosessien tuntemista, opetusryhmän toiminnan ja ilmapiirin sekä oppilaiden kehittymisen seuranta ja oppimisen arviointia. Opettajien keskinäinen yhteistyö sekä yhteistyö huoltajien, muun henkilöstön ja eri asiantuntijoiden kanssa tukee eriyttämistä.

29.2. Tehostettu tuki

Tehostettu tuki Ruovedellä

Oppilasta opettavat opettajat, erityisopettaja ja yläluokilla oppilaanohjaaja laativat pedagogisen arvion.

Pedagoginen arvio käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Monialainen asiantuntijaryhmä hyväksyy tehostetun tuen aloittamisen tai oppilaan siirtymisen takaisin yleisen tuen piiriin.

Kun oppilas siirtyy opinnoissaan tehostetun piiriin, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppilasta opettavat opettajat ja erityisopettaja sekä tarvittavat muut asiantuntijat osallistuvat oppimissuunnitelman laadintaan. Oppilas ja huoltajat ovat osallisina oppimissuunnitelman laadinnassa. Oppimissuunnitelman laadintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa Yksilölliset suunnitelmat Ruovedellä.

Tehostetun tuen riittävyyttä arvioidaan tarvittaessa tai vuosittain oppilaan oppimissuunnitelmaa päivitettäessä. Mikäli tehostettua tukea ei enää ole tarpeen jatkaa, laaditaan pedagoginen arvio. Monialainen asiantuntijaryhmä käsittelee pedagogisen arvion ja oppilaan siirtymisen takaisin yleisen tuen piiriin. Jos oppimissuunnitelmaa päivitettäessä tai muussa yhteydessä arvioidaan, että tehostettu tuki ei riitä oppilaan oppimisen ja kasvun tukemiseksi, laaditaan pedagoginen selvitys. Pedagoginen selvitys laaditaan mahdollista erityisen tuen päätöstä varten. Päätös erityisestä tuesta tarvitaan, kun oppilaan opetus on

tarpeen järjestää suurelta osin pienryhmässä ja/tai oppilaan opinto-ohjelmaa on tarpeen yksilöllistä jonkin oppiaineen tai oppiaineiden oppimäärien osalta.

29.3. Erityinen tuki

Erityinen tuki Ruovedellä

Oppilas voi siirtyä erityiseen tukeen pedagogisen selvityksen kautta. Pedagogisen selvityksen, jonka perusteella oppilaalla on mahdollisuus siirtyä erityiseen tuen piiriin, laatii luokanopettaja ja/ tai erityisopettaja yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa. Pedagogisen selvityksen laadinnassa tehdään yhteistyötä myös oppilaan ja huoltajan kanssa. Harkittaessa erityisen tuen päätöstä monialainen asiantuntijaryhmä voi pyytää asiantuntijalausunnon esim. psykologilta, lääkäriltä tai sosiaalityöntekijältä.

Pedagoginen selvitys käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Mikäli arvioidaan, että oppilas ei tarvitse erityistä tukea, oppilas jatkaa tehostetun tuen piirissä.

Jos pedagogisen selvityksen perusteella todetaan, että oppilaalle on tarpeen aloittaa erityinen tuki, tekee sivistystoimen johtaja päätöksen oppilaan siirtymisestä erityisen tuen piiriin pedagogisen selvityksen ja monialaisen asiantuntijaryhmän suosituksen pohjalta. Oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa kuullaan ennen päätöksen tekemistä.

Erityisen tuen päätöksen laadinnan jälkeen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Erityisen tuen riittävyttä arvioidaan vuosittain HOJKS-päivitysten yhteydessä. Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) Ruovedellä.

Mikäli erityisen tuen päätöstä on tarve muuttaa, laaditaan oppilaalle uusi pedagoginen selvitys, joka käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Tämän pohjalta sivistystoimenjohtaja tekee uuden päätöksen. Näin menetellään myös silloin, jos erityisen tuen päätös on tarpeen lopettaa.

Erityisen tuen päätös tarkistetaan aina 2. ja 6. luokan kevätlukukaudella. Tätä ennen oppilaalle laaditaan pedagoginen selvitys.

Yksilölliset suunnitelmat Ruovedellä

Yleisen tuen oppimissuunnitelma

Oppilaalle voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma oppilaan kuuluessa yleisen tuen piiriin. Yleisen tuen piirissä olevilla oppilaille oppimissuunnitelman laadinnasta päätetään oppilaskohtaisesti.

Oppimissuunnitelma sisältää osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittu oppimissuunnitelma.

Tehostetun tuen oppimissuunnitelma

Jokaiselle oppilaalle, joka kuuluu opinnoissaan tehostetun tuen piiriin, tulee laatia oppimissuunnitelma.

Oppimissuunnitelma on kuvaus siitä, miten oppilaan opetus ja tukitoimet järjestetään oppilaan kuuluessa tehostetun tuen piiriin. Se on työväline, joka kuvaa oppilaan oppimisedellytyksiä sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä tavoitteita.

Kirjallinen suunnitelma, sen toteuttaminen ja arviointi turvaavat oppilaan tarpeiden mukaiset opetusjärjestelyt ja mahdollisten tukitoimien toteutumisen. Suunnitelma antaa myös huoltajille tietoa oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnin järjestämisestä.

Oppimissuunnitelman laadinnan vaiheet:

- 1. Arviointi ja suunnittelu*
- 2. Tutkimukset ja selvitykset*
- 3. Oppimissuunnitelman kirjoittaminen*
- 4. Oppilaan opettaminen ja tukeminen*
- 5. Oppimissuunnitelman seuranta ja tarkistaminen*

Oppimissuunnitelman laadintaan osallistuu tapauskohtaisesti seuraavia henkilöitä:

- oppilas ja huoltajat*
- luokan- ja tai aineenopettaja ja/tai luokanvalvoja*
- erityisopettaja*
- koulunkäynninohjaaja*
- rehtori/johtaja/apulaisrehtori*
- oppilaanohjaaja*
- kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä.*

Uusille tehostetun tuen piirissä oleville oppilaille oppimissuunnitelma laaditaan mahdollisimman pian tehostetun tuen alkamisesta.

Oppimissuunnitelma päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämisestä koskeva suunnitelma

Oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, laaditaan oppimissuunnitelman sijaan henkilökohtainen opetuksen järjestämisestä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Tätä kuvataan kohdassa Henkilökohtainen opetuksen järjestämisestä koskeva suunnitelma (HOJKS) Ruovedellä.

Oppimissuunnitelma vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu tarkoittaa opetuksen järjestämistä oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti

Peruskoulussa opetus järjestetty lähes aina siten, että oppilaat etenevät opinnoissaan vuosiluokkiin jaetun oppimäärän mukaisesti. On kuitenkin tilanteita, joissa tarvitaan toisenlaista tai suurempaa joustoa kuin mihin vuosiluokittainen järjestelmä antaa mahdollisuuden. Oppilas voi vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan edetä opinnoissa myös oman opinto-ohjelman mukaan. Järjestelyn taustalla voi olla erilaisia syitä kuten yksittäistä oppilasta koskien esimerkiksi opiskelun vaikeutuminen sairauden vuoksi. Järjestely tuo joustoa sekä opetusjärjestelyihin, opinnoissa etenemiseen että oppilaan arviointiin.

Mikäli oppilas tarvitsee opiskelujensa tueksi vuosiluokkiin sitomatonta opiskelua, tekee sivistystoimenjohtaja tästä hallintopäätöksen. Tämän jälkeen oppilaalle laaditaan tähän liittyvä oppimissuunnitelma.

Oppimissuunnitelmassa mainitaan opintokokonaisuudet, jotka sisältyvät oppilaan opinto-ohjelmaan, määritellään niiden suorittamisjärjestys, aikataulu sekä mahdolliset erityistavoitteet.

Vuosiluokkiin sitomattomassa opiskelussa keskeneräisetkään opintokokonaisuudet eivät raukea lukuvuoden lopussa, vaan oppilas jatkaa opiskelua opinto-ohjelmansa mukaisesti seuraavan lukuvuoden alussa.

Oppilaan opetuksen järjestäminen erityisin opetusjärjestelyin

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää erityisin opetusjärjestelyin, jos oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, jos perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta tai se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Erityisistä opetusjärjestelyistä tekee sivistystoimenjohtaja hallintopäätöksen, minkä jälkeen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) Ruovedellä

Jokaiselle oppilaalle, joka kuuluu opinnoissaan erityisen tuen piiriin, tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

HOJKS on pedagoginen asiakirja, joka sisältää tietoa siitä, miten oppilaan opetus järjestetään ja miten perusopetuksen oppimääriä toteutetaan oppilaskohtaisesti. Se on työväline, joka kuvaa oppilaan oppimisedellytyksiä ja henkilökohtaisesti asetettuja tavoitteita.

HOJKS varmistaa oppilaalle omien edellytysten ja kehitystason mukaisen opetuksen.

HOJKS:ssa oppilas kohdataan yksilönä ja oppilaan kokonaistilanne kartoitetaan ja jäsennetään.

Kaikki osapuolet sitoutuvat oppilaan oppimista tukevien järjestelyiden toteuttamiseen.

HOJKS:n laadinnan vaiheet:

1. Arviointi ja suunnittelu
2. Tutkimukset ja selvitykset
3. Henkilökohtaisen ohjelman suunnittelu ja kirjoittaminen
4. Oppilaan opettaminen ja tukeminen
5. HOJKS:n seuranta ja tarkistaminen

HOJKS:n laadintaan osallistuu tapauskohtaisesti seuraavia henkilöitä:

- oppilas ja huoltajat
- luokan- ja tai aineenopettaja ja/tai luokanvalvoja
- erityisopettaja
- koulunkäynninohjaaja
- rehtori/johtaja/apulaisrehtori
- oppilaanohjaaja
- kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä.

HOJKS tulee laatia/päivittää lokakuun loppuun mennessä.

Se tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa.

Lukuvuoden aikana uusille erityisen tuen piiriin siirtyneille oppilaille laaditaan HOJKS mahdollisimman pian erityisen tuen päätöksen jälkeen.

29.4. Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

Tukiopetus Ruovedellä

Tukiopetuksen tavoitteena on oppilaan oppimisen tukeminen, vaikeuksien ennaltaehkäiseminen, oppilaan itsetunnon säilyttäminen sekä motivaation ylläpitäminen ja parantaminen oppimisprosessissa.

Tukiopetus tulee aloittaa heti, kun oppimiseen liittyvä tuen tarve on havaittu.

Ensisijaisesti opettaja arvioi tukiopetuksen tarpeen ja tiedottaa tästä etukäteen oppilaalle ja huoltajalle.

Tukiopetusta voi antaa oppilaan oma opettaja, toinen opettaja tai erityisopettaja. Se järjestetään varsinaisen kouluajan ulkopuolella.

Tukiopetus on yksi keskeinen tukimuoto oppilaan kuuluessa niin yleisen tuen, tehostetun tuen kuin erityisen tuen piiriin.

Osa-aikainen erityisopetus Ruovedellä

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan tai koulunkäynnissään on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta kaikilla tuen tasoilla (yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki).

Osa-aikaisen erityisopetuksen avulla pyritään turvaamaan oppilaalle mahdollisimman varhainen tuki.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaille, joilla on lieviä oppimisvaikeuksia puheessa, lukemisessa, kirjoittamisessa, matematiikassa tai muussa oppiaineessa. Vaikeudet voivat liittyä myös tarkkaavaisuuteen, keskittymiseen, motoriikkaan, hahmottamiseen, aistitoimintoihin, oman toiminnan ohjaukseen ja oppimisen taitoihin.

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksien syntyä ja syvenemistä, estää kasautuvien oppimisvaikeuksien syntymistä sekä auttaa oppilasta saavuttamaan peruskoulun yleiset tavoitteet oppimisedellytystensä mukaisesti. Oppilaan yleisopetuksen tavoitteet laaditaan yhdessä luokanopettajan/aineenopettajan ja huoltajien kanssa.

Yläluokilla oppilaan osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteissa painottuu päättötodistuksen saaminen.

Osa-aikainen erityisopetus on yksilö- pienryhmä- tai samanaikaisopetusta. Sitä annetaan koulupäivän aikana.

Osa-aikaiseen erityisopetukseen sisältyy erityisopettajan tekemää konsultointia ja yhteistä suunnittelua opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Erityisopetus Ruovedellä

Erityisopetuksen tavoitteena on auttaa ja tukea oppilasta siten, että hän voi suorittaa oppivelvollisuutensa omien edellytystensä mukaisesti.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta sekä muusta oppilaan tarvitsemasta tuesta.

Erityisopetuksesta päätetään erityistä tukea koskevan päätöksen yhteydessä.

Päätöksen valmisteluun liittyy oppilaan ja huoltajan kuuleminen sekä asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Päätöksen oppilaan siirtymisestä erityisen tuen piiriin tekee sivistystoimenjohtaja pedagogisen selvityksen ja monialaisen asiantuntijaryhmän esityksen pohjalta.

Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan opetus voidaan järjestää integroituna yleisopetuksen luokkaan, osa-aikaisena erityisopetuksena tai pienryhmäopetuksena. Mikäli oppilaan erityisen tuen tarve on sellainen, että tukea ei voida järjestää lähikoulussa, oppilaan on mahdollista opiskella pienryhmässä/erityisluokalla.

Oppilaan oppimisen tavoitteet, sisällöt ja pedagogiset ratkaisut määritellään oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS). Sen laadintaan osallistuvat erityisopettajan, opettajien sekä oppilaan ja huoltajan lisäksi tarvittaessa myös muita oppilashuollon henkilöitä.

Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen Ruovedellä

Ennen oppimäärän yksilöllistämistä tarjotaan koulun tukitoimenpiteitä.

Näitä ovat:

- yleinen ja tehostettu tuki*
- opetuksen eriyttäminen*
- tukiopetus*
- osa-aikainen erityisopetus*
- opiskelun erityiset painoalueet*
- yhteistyö huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki.*

Ruovedellä päätöksen oppilaan oppimäärän yksilöllistamisestä ja oppiaineen opiskelusta vapauttamisesta muutoin kuin tilapäisesti tekee pedagogisen selvityksen ja monialaisen asiantuntijaryhmän suosituksen pohjalta sivistysjohtaja. Päätöksen valmisteluun liittyy oppilaan ja huoltajan kuuleminen sekä monialaisen asiantuntijaryhmän käsittely.

Jos yksilöllistettävien oppiaineiden määrää on tarpeen myöhemmin lisätä tai vähentää, tehdään aina uusi pedagoginen selvitys ja sen pohjalta uusi erityisen tuen päätös.

Eriajajuisiin oppimääriin perustuva opetus voidaan järjestää yleisopetuksen tai erityisopetuksen ryhmissä. Yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja menetelmät kirjataan henkilökohtaiseen opetuksen järjestämisestä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS).

Kun oppilas opiskelee oppiaineita yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti, arvioidaan oppilaan suorituksia hänelle HOJKS:ssa määriteltäviin tavoitteisiin. Tällöin oppilaan osaamista ei arvioida yleisopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltäviin hyvän osaamisen

perusteiden pohjalta. Todistuksissa yksilöllistetyn oppiaineen arviointiin lisätään tähti (*).
Todistukseen on mahdollista liittää myös sanallinen arviointi.

Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa. Jos oppilas on vapautettu jonkin aineen opiskelusta, ei oppiainetta mainita todistuksissa. Tällöin tämän oppiaineen kohta jätetään todistuksessa tai muussa lomakkeessa tyhjäksi.

Pidennetty oppivelvollisuus Ruovedellä

Ruovedellä sivistysjohtaja päättää oppilaan ottamisesta pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Päätöksen valmistelu sisältyy esiopetuksen opetussuunnitelmaan.

Oppilas voi opiskella 1. vuosiluokasta alkaen

-lähikoulussa yleisopetuksen opetusryhmään integroituna

-lähikoulussa pienryhmässä

-pienryhmässä toisessa koulussa.

Kunkin pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan osalta ratkaisut toisen kotimaisen kielen tai vieraan kielen opiskelusta vapauttamisesta tehdään yksilöllisesti.

Tavoitteena on, että pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat oppilaat voisivat saada perusopetuksen oppimäärän mahdollisimman laajasti suoritettua.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö Ruovedellä

Kodin ja koulun välinen yhteistyö noudattaa opetushallituksen ohjeita.

Ruovedellä pyritään tukemaan lapsen ja nuoren tervettä kasvua ja oppimista hyvällä vuorovaikutuksella huoltajien kanssa. Toimiva kasvatuskumppanuus lisää oppilaantuntemusta ja auttaa yhdessä toimimaan oppilaan parhaaksi.

Sähköinen yhteydenpitojärjestelmä Wilma on arjen yhteydenpitoväline. Sen välityksellä sekä koti että koulu voivat tiedottaa oppilaan koulunkäyntiin liittyvistä asioista (lukujärjestys, poissaolot, kokeet, muu oppimispalaute, tapahtumat jne.).

Tiedottaminen: Kouluasioissa tiedottaminen tapahtuu pääosin Wilman ja koulujen kotisivujen avulla.

Tapaamiset: Luokkakohtaiset vanhempainillat, keskustelumahdollisuudet (vanhempainvartit), oppimissuunnitelmien ja henkilökohtaisten oppimisen järjestämistä koskevien suunnitelmien päivitykset. Myös asiantuntijapalveluita hyödynnetään kodin ja koulun välisissä yhteisissä tilaisuuksissa.

Nivellykset: Tulevien 1. luokkalaisten vanhemmille järjestetään esiopetusvuoden keväällä vanhempainilta/mahdollisuus tutustua koulun käytänteisiin. Myös siirryttäessä syyslukukaudella alakoulusta yläkouluun vanhemmille järjestetään vanhempainilta.

Ruoveden perusopetuksen ohjaussuunnitelma

Ks. luku 8.

29.5.Tulkitsemis- ja avustajapalvelut

Tulkitsemis- ja avustajapalveluiden järjestäminen Ruovedellä

Ohjaaja- ja tulkitsemisspalveluja voidaan käyttää osana sekä yleistä, tehostettua että erityistä tukea. Ohjaajapalveluiden keston tarve voi vaihdella lyhytaikaisesta pitempiaikaiseen. Koulunkäynninohjaaja toimii pääosin luokka-/ryhmäkohtaisena, tarvittaessa henkilökohtaisena avustajana. Ohjaajapalveluiden tarve, määrä ja laatu arvioidaan moniammatillisena yhteistyönä huomioiden huoltajien antamat tiedot ja koulun ulkopuolisten asiantuntijoiden lausunnot. Ohjaajaresurssin suuntaamisesta ja järjestelyistä voi rehtori/koulunjohtaja päättää koulukohtaisesti. Henkilökohtaisesta koulunkäynninohjaajasta päätöksen tekee sivistystoimenjohtaja.

Ohjaaja- ja tulkitsemisspalveluiden tarpeet kartoitetaan pedagogisessa arviossa ja pedagogisessa selvityksessä. Käytännön järjestelyt kirjataan oppilaskohtaiseen tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan tai HOJKS-asiakirjaan.

Opettajan tehtävä on suunnitella, opettaa ja arvioida oppilaan/ryhmän oppimista ja työskentelyä. Koulunkäynninohjaaja tukee oppilasta oppimiseen ja koulunkäyntiä tukevaan kuntoutukseen liittyvien tehtävien suorittamisessa opettajan tai terapeutin ohjeiden mukaisesti. Tarvittaessa ohjaaja osallistuu myös tuen suunnitteluun. Kiinteä yhteistyö opettajan ja koulunkäynninohjaajan välillä on tärkeää oppilaan tarkoituksenmukaisen edistymisen kannalta.

Perusopetusta tukeva muu toiminta Ruovedellä

Kerhotoiminta:

Kerhotoiminta pyrkii tukemaan koulun kasvatustavoitteita. Se on lapsen ja nuoren kasvua tukevaa monipuolista vapaa-ajan toimintaa, joka tapahtuu koulupäivän jälkeen. Kerhotoimintaan osallistuminen kehittää sosiaalisia taitoja ja lyhentää yksinoloaikaa koulupäivän jälkeen.

Oppilaskunta:

Toiminnalla pyritään vahvistamaan oppilaiden osallisuutta osana koulua ja ympäröivää yhteiskuntaa. Oppilas kuntatoiminnan avulla on mahdollista osallistua ja vaikuttaa koulun toimintaan, saada kokemusta vastuunkantamisesta sekä harjoitella päätöksentekotaitoja. Koulun oppilaskuntaan kuuluvat kaikki koulun oppilaat. Heidän keskuudestaan valitaan edustajisto, joka toimii aktiivisesti valitun ohjaavan opettajan kanssa. Oppilaskuntatoiminta toteutetaan koulupäivän aikana.

Iltapäivätoiminta:

Koululaisten iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma laaditaan vuosittain perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukaan. Viimeisin versio on hyväksytty lautakunnassa 16.12.2020.

Joustavan perusopetuksen toiminta Ruovedellä

Tällä hetkellä Ruoveden kunta ei järjestä joustavaa perusopetusta.

30. Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

Ruovedellä oppilashuollon tavoitteena on tukea ja edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä ehkäistä syrjäytymistä. Oppilashuoltotyö tukee ja kehittää oppilaan tasapainoista kasvua ja kouluyhteisön turvallista arkea yhteistyössä muiden sidosryhmien kanssa. Siihen sisältyy sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Tavoitteena on myös välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuurin edistäminen kouluyhteisössä.

Tavoitteena on auttaa oppilasta riittävän aikaisin. Hyvän oppilashuoltotyön toteuttaminen edellyttää moniammatillista yhteistyötä.

Oppilashuoltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville aikuisille sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Jokainen työntekijä toteuttaa oppilashuoltoa osana omaa perustyötään. Oppilashuollon toteutuksessa on ensisijaista kodin ja koulun yhteistyö.

Jokaisessa Ruoveden koulussa toimii oppilashuoltoryhmä sekä monialainen asiantuntijaryhmä. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat koulusta riippuen rehtori, koulun johtaja, apulaisjohtaja, erityisopettajat, oppilaanohjaaja, kuraattori, psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja. Oppilashuoltoryhmä koordinoi ja kehittää koulunsa oppilashuoltoa yleisellä tasolla.

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa tai muun laillisen edustajan kanssa. Kun oppilashuollossa käsitellään yksittäisen oppilaan asioita, muodostetaan monialainen asiantuntijaryhmä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano määräytyy tapauskohtaisesti. Tällöin kokoonpanossa ovat oppilaan ja huoltajan/huoltajien lisäksi ne työntekijät, jotka työskentelevät oppilaan kanssa. Asian käsittelyyn voivat osallistua vain ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Henkilöitä, joiden tehtäviin oppilashuolto välittömästi kuuluu voivat olla rehtori, koulun johtaja, luokanvalvoja, oppilaan opettaja, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja, oppilaan kanssa työskentelevä koulunkäynninohjaaja, psykologi, kuraattori, oppilaanohjaaja sekä tarvittaessa koululääkäri tai lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia tahoja.

Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevat säädökset. Ratkaisu tehdään kunkin käsiteltävän asian ja aiheen perusteella erikseen.

Käsiteltäessä oppilashuollossa yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa kirjataan asian vireillepanija, aihe, päätetyt jatkotoimenpiteet, asian käsittelyyn osallistuneet sekä mitä tietoja ja kenelle tietoja annetaan. Henkilötietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä.

Ruoveden peruskouluissa terveyttä edistetään mm. huolehtimalla:

-ajanmukaisesta, omien edellytysten mukaisesta opetuksesta ja riittävästä tuesta

-hyvinvointia ja osallisuutta edistävästä toimintakulttuurista ja ilmapiiristä

-riittävästä ja monipuolisesta terveystiedon opetuksesta

-toimivasta oppilashuollosta ja riittävästä ja oikea-aikaisista oppilashuollon palveluista

-poissaolojen seurannasta

-monipuolisesta ja riittävästä kouluruokailusta

-turvallisista koulukuljetuksista ja koulumatkoista

-kerhotoiminnasta

-kiusaamisen, väkivallan ja häiriötilanteiden ennaltaehkäisystä sekä selvittämisestä ja lopettamisesta

-tapaturmien ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyllä ja ajanmukaisilla varautumis- ja kriisisuunnitelmillä

-fyysisten ja psyykkisten työolojen seurannalla.

Yksityiskohtaisemmin oppilashuoltoa ja turvallisuuden edistämistä on kuvattu Ruoveden oppilashuollon suunnitelmassa.

31. Kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset

Ruovedellä noudatetaan kaikkien oppilaiden opetuksessa yhteisiä, perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Oppilaiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan perusopetuksessa huomioon. Jokaisen oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan tuntemaan, ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen kansalaisen perustuslain mukaista oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin.

Tavoitteena on ohjata oppilaita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa oppilaiden kielellistä tietoisuutta ja metalingvistisiä taitoja. Koulutyöhön voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita, joissa opettajat ja oppilaat käyttävät kaikkia osaamiaan kieliä. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden ja heidän huoltajiensa ja yhteisönsä tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, historiasta, kielistä ja kulttuureista. Kulttuurista monilukutaitoa voidaan vahvistaa mediakasvatuksella ja ottamalla huomioon oppilaiden ja heidän perheidensä mediakulttuuri.

Oppilaiden opintoja varten voidaan tarvittaessa laatia oppimissuunnitelma. Suunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostettua tukea varten laadittava oppimissuunnitelma.

Perusopetuslain mukaan perusopetuksessa käytettävä kieli on suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Opetuskielenä voidaan käyttää myös muita kieliä, kun se ei vaaranna opetussuunnitelman perusteissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

32. Kaksikielisen opetuksen järjestäminen

Ruovedellä ei anneta kaksikielistä opetusta.

33. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Ruovedellä ei ole erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvalle paikalliselle opetussuunnitelmalle tarvetta. Mikäli tarvetta syntyy, sellainen laaditaan.

